

Долортой дорнод алхам

ЯРУУНАДА

ЗОРЮУЛАГДААН НОМЕР

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

38-даху жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

110 (9557)

1961 оной майн 11, четверг

Сэн 2 мүнгэн

Баян нютагуудай нэгэн

Мүсүн түгэс совет Эхэ оронойгоо наука, техникын ажилдаа амжалтаар омогорхон, хүн түрэлтэнэй тэдэ түрүүшынхээ совет эрхэтэн Юрий Алексеевич Ариншай захгүй замбуулинэй үүдэ нээһиндэ баярлагото, хүдөөгэймной ажалдаа хараалхан түсэб, уялгуудаа бээлүүлхын түлөө баатарлигаар тэмсэжэ бай- тэрэ тоодо үргэн уужам Яруунын аймагай ажал- шы түүхэтэ долоон жэлэйнгээ түсэбтэ болзорхоонь дүүргэхэ, Эхэ орондоо шадаал наа ехэ мяха, һу, үндэгэ, орооно тарха худалдаха зорилготойгоор ялана. Аймагай ажалдаа арюун найхан хэрэгтэ булжа, мүнөөдэрэй энэ тусхай номер эмхидхэдэбэ. Энэ тусхай манай газетын шимэ тусхай номерууд эмгэн, Закаменай аймагуудта зориулжа гаранан баа.

Хүдөө ажахын продуктууды, илангаяа мяха, һу үндөг худалдаха талаар Яруунын аймаг республи- дотороо томохон һуури эзэлдэ, саашадаа энэ айма- гын ехэ продукци үгэхэ ушартай. Энэ жэлдэ республи- дотор шэнээр хахалагдаха газарай гурбан хубшин- шын тооной Яруунын аймагта тудана. Тиммэхээ аймаг манай республикын шэнэ газар элдүүрилжэ яам, саашадаашы ехээр элдүүрилжэ гол нютаг бо-

Гангасуур мэдэхгүй, үржэлтэй найн хурьтэйтэй хэ- арбаад мянган гектар шэнэ газар хахалжа, орооно да, үблэ ногоо ехээр үржүүлжэ, адуу мал олоор үс- рилхын тула хүсэтэ техникэхээ, мүнээ зөөрхөө үгэ, эрлэхэ зоригтой, бэрхэшилжээ айхагүй, ажалла- хы хүнүүд хурьтэй. Одоол энэ талаар тэдэндэ тү- шэлжэ үзүүлжэ болодоно. Республикын бусад ню- тагуудаа, городуудаа залришагүй зоригтой залуу- д, механизаторнууд, малша бэрхэ хүнүүд Яруунын аймаг газарта нютагжахаар зорихо байһанын тэ. Республикын комсомолууд эрхим түрүү нүхэ- шэнэ газар элдүүрилжэ Ярууна мордохуулахы ажгагүй. Тиммэхээ тэдэндэ энэ аймагай баялигтай, малша бэрхэ зондууаарнь танилса лэ.

1961 онойгоо түсэб, уялганууды амжалтатайгаар үмүүлжэ, түрэл партизнаа XXII с'ездэ ажалай эр- м бэлэтэжээр угтахынь Яруунын аймагай бүхы амжалта хүсэе.

Зөөжэ ерыт, нютагжыт!

Би Эрхүүгэй областдо 1939 ондо түрөөд, Улан-Удэ гордотто гэртэхинтээ һуури- жаа нэм. Эндээ слесарээр хүдэлжэ байһан аад, Бурял- тамнай шэнэ газар элдүү- рилжэ хизаар—Ярууна ню- таг бии юм гэжэ дуулаха- даа, хүдөө ажахыда ошохо хүдэлжэ дуран хүрөө бэлэй. Ленинскэ комсомолой гэ- шүүн энэ туладаа, ВЛКСМ- эй обкомой лутевкоор най- хан Ярууна ерээд, Исингын совхоздо хүдэлжэ байна.

Совхозой хүтэлбэрлэгшэд хүндэтгэйгөөр хүлэжэ аб- баад, ерэнэн үдэртэм найн байрада түбинүүлжэ, үг- лөөдөрһөө машиннын жо- лоохон болгохо табья. Гансахан энэ совхоздо үшөө 50 гаран мянхэзитор, 50 гаран малшад, 100-гаад ба- рилгад сохом хэрэгтэй.

Минни хани нүхэд, ком- сомолшууд! Үргэн Бурят дайдын хаа хаанаһаа элдин үргэн Ярууна зөөжэ ерыт, нютагжыт! Ангуушанда амаралтынгаа үдэ агнаха ан гүрөөлын хүрэхөөр байха, заһаһадта зага- һаншы элбэг, нэрһэ, алир- һа, үхэр нодэ, нархягыше түүхэ дуратайшуудла хүрэхөөр бии. Адуушан болохо габэлтнай эмниг хорёо морид олон. Булгуулаха, гүйл- гэхэ габэлтнай захгүй тала дайда уняартан нэмжыхэ.

Залуу үстэн нүхэдн! Яаралтайгаар Яруунада- мнай ержэ, совет засагай үдэ шэнэдхэн хубилга- даһан Ярууна дайдые улам баян дэлгэр болгоёл!

В. Губин.

БАЯЛИГАА—ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АША ТУҮБАДА

Д.Н. РАДНАЕВ, КПСС-эй райкомой нэгэдэху секретарь.

Аймагайнэй зүүн та- лада илангаяа ашалга- дагүй ехэ газар бии юм. Тэндэ шэнэ совхо- зууд эмхидхэгдэжэ, шэнэ газар ехээр ашалажа эхилжэ саг- ераа. Ойрын хэдэн жэлэй туршдаа 32500 гектар, тэрэ тоодо 1961 ондо 13150 гектар шэнэ газар элдүүри- лэгдэхэ. Саашадаа тарилгын талмай 80 мянган гектарта хүргэдэхэ юм. Яруунын газар аргагүй үржэлтэй, гангасууртаны дайрагдаггүй. Хүдөө ажахын ургамалууды тарихада таарамжтай байна бишүү. Зү- гөөр зунинь богони, һуниндоо хуй- төрдөг аад, аймагай газар нютаг бү- хэндэ хүдөө ажахын шухала ша- нартай зарим ургамалууды, жэ- шэнь, шэниисэ, кукуруза болон бу- садые тарихан бэрхэтэй. Шэниисэ, гэрнүүхэ, хүдөө ажахын бусад зарим ургамалууд баруун талмайнай ажахынуудта тарилдаг гаша.

Гэхэ зуура аймагай бүхы нюта- гуудта орооһото тэжээлэй үнэтэ ургамал—ячмень һайлар ургадаг, баян ургаса үгэдэг. Шана, залууг га- зар ехээр ашалажа, мүн тийгэхэтэй- гээ хамта тарилгын талмай дүбөөр хубаарилжа, ургасынь тэжээлүүд- жэ, орооно тарха ехээр абаха зорил- го табида. Шэниисэ, эшэнь жэл- дэ тарилгын талмайе шэнээр ху- баарилжа байдаг. 1959 ондо 25 мянган гектарта эднэ тарилдаг байгаа гэхэ гү, али бүхы таряалан- гай хахадны тары элдэг байһан юм. Харин мүнөө эднэ тары бага- хан болгондохой. Тийхэдэ орооһо- то ургамалууды тарилга 1,8 дахин (1959 онтой нэшэхэдэ) ехэдхэгдэ- һэн байна.

Видээр газараа, таряан ажалаа һайнаар орхилжэ шадангуйбди. Нахаддаа гэхэдэ, шинг нойтоор элбэг һийн жэлданы зарим ажахынууд- най хүдөө ажахын ургамалуудай тон бага ургаса хурядаг. Газар та- (Түгэхэһэнь 2-доху нюурта)

Ш. НИМБУЕВ.

Түрэл нютаг тухай шүлэгүүд ЯРУУНА

Майн даа, найхан даа
Майн суутай Яруунамни.

Майн тэнгэрини
Майн мэлмэрһэн,
Майн заһаһаа
Майн үймүүдһэн,
Майн олон шубуудаа
Майн болшээһэн
Майн куурнуудын харва наа
Майндаш мартахагүйт!

Майн хүрэтэр хүхэржэ,
Майн гобор нэмжнхэй,
Майн буга түүрүүтэй
Майн ангуудтай
Майн гарьтай зайгаа наа
Майн гайхажэ ханахагүйт.

Майн гарар хүрэгдөөгүй,
Майн үзүүрээр хандэгдээгүй,
Майн шахан шандаһан
Майн үнэс хануулан.

Шинг нойто нэбшэһэн,
Шэнэ шүүһэ бушханан
Шэнэ газарын хэмжүүргүйл!
Шэнэ эзэдэ хүлээнхэйл!

Эдинсэтэй бэлшээрини
Элбэг гэһэншэ өндөл даа,
«Аятайхан газарта
Адуунай байра тэндэл лэ...
Хорхисогтойхон газарта
Хонингой байра тэндэл лэ...» —
Яруунын бурядай найхан дуун
Иналхан гүнзэгы түхэтэй даа.

Аргагүй бэрхэ ажалша,
Ангууша, малша, заһаһаша,
Хөөрүү, налагай, зугааша,
Хүхюү, дууша, хүндэшэ
Зонгойн дунда ороо наа,
Золгон, нүхэсэн, танилсаа наа,
Эрхим нүхэдөө олохолта,
Эльгэ зүрхөө ханахалта.

(Үрэлжэлэһын 3-даху нюурта)

Н. С. Хрущевой Арменидэ ошоод байһан тухай

ЕВАН, майн 9. (ТАСС-эй корресп. А. Романов). Н. С. Хрущев Арменидэ ахы үдэрөө айлшалажа, Республикын ажабай- л танилсахын тулада тэ- сеприятинуудта хүрөө, Севанска обсерваторида га- лалдаг түхээрлгын ху- ра ажаглан хараа, хүдэл- гэдтэй, колхознигуудтай, тэдтэй үүлзэа. Городые, шадарайн нютагууды үсэгэлдэр үдэшэ Ара- ны нугын нютагуудаар Хрущев аяншалһан бай- дэй Президиумэй Түрүүлгшэ Ш. М. Арушанянтай хамта ха- даллиг газартай Севанска рай- он соогуур аяншалһан байна. Бүхы замданы Н. С. Хрущевы олон түмэн хүдэлмэришэд, колхознигууд, залуушуул ха- луунаар угтадаг байгаа.

Севанска гидростанцие ха- раһанайнгаа нүүлээр Н. С. Хрущев «Микоян» гэжэ тепло- холто һуугаад, Севан нуур соогуур хоёр часай турша соо тамараа.

Хадалиг нютагтай район соогуур аяншалхадаа Н. С. Хрущев Гюмушка ГЭС-ые хараһан байна.

Ереван бусаха замдаа Н. С. Хрущев, тэрэнтэй суг ябал- саниһан орон дотор мэдээжэ болоһон Арзни гэжэ элдүүр- жүүлгын газары хараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа, дээрһээ доошоо): Яруунын алдарта хунууд—малшан Балжигт Аюшеева, дүговод Цыренжап Цыдыпов, хоншон Долгор Цыренжапова, механизатор Василий Генниов, хоншон Доржима Бадариева, үхэршэн Владимир Егоров, наалиһад Мария Петрова, Вера Базирова, хоншон Владимир Эрдинеев, үхэршэд Цыдылма Цыдыкова, Леонид Грехов, наалиһад Намжилма Цыдыкова, Цыремжит Дугарова, Цыжыл Гармаева.

Дууша гургалдай

Ургэн түмэн, ухаата бэлгитэй ард зоной дундаа гайхамшагта хүнүүд мөндөлэн гаража, нэрэ солынх холуур саагуур суурхуулан ябадаг.

Арадхаа мөндөлхөн бэлгитэн. Суута ангуушан-эрхим адуушан. Нютагай шиираг шамбайшуул. Аймагтамнай ерэжэ, атар газар ашаглалсыт.

Б. ЖАНЧИПОВ. Булган тала

Түрэл Яруунын тала дайдаар Танисан нэгэтэ ябаа хаа, Сэдхэхэн Булганай үргэн талаар Сэдхэхэнэ сэитүлэн гарахалта.

Таанадые далланыбди

Исингын совхозой түб тосхон шадар Михайловна гэжэ ород хууринада колхоз боложо хүжинэжэ байһан үедэ түрэн хум.

МЭДЭДЭГ БАЙБ

Уужамхан Яруунынга талада Унагынгаа улыгамые үзээдэ найб. Ушаржал ябанан амаргайтгаа.

Адуушан-ангуушан

Уинхэнһөө хойшо уужамхан үргэн тала дайдаараа суурхана Яруунын «Победа» колхоздо адуушанаар ажаллажа ябаһан Лубсан-Цырен Дымбрылов эрхим шударгы ажалаараа колхоз, аймаг дотороо нэрэсэ нэрлүүлжэ, магтуужа ябадаг юм.

Энэ агнуурын үедэ 23 булга, 200-гаад хэрмэ баринан алдартай ангуушан Матвей Шагдонов түрэл партингаа элнээтэ XXII съездын хүндэллэдэ ангал баатаршалга туйлаха магсаалда бодоод, үнэтэй сэнэй ангай арһа олоор гүрэндэ тушаахар зоригшонхой.

Ураг дээрэ: ангуушан Матвей Маланович Шагдонов.

ХИЛЫН САЛШАБЛА Румынын Компартийн байгуулагдаһаар 40 жэлэй

БУХАРЕСТ, майн 9. (ТАСС). Румынын ажалшад айгууэхэ хайндэртэй — Румынын Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойтой дашарамдуулагдан, «Румынын Коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ой» гэхэн ойн медальнууд, тэрэшэлэн орденууд хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ хабааданай түлөө, социализм байгуулгада тусгаар габыятай байһанай түлөө партийна, гүрэнэй хүдэлмэрилгэшдэтэ, хүдэлмэришэдтэ, соёл культурын ажал-ябуулагшадта, сэрэгэй алба хэгшэдтэ үсэгдээр РНР-эй ордон соо барюулагдаа.

Президент де Голль радиогол телевиденээр үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, майн 9. (ТАСС). Алжирай арадай тодорхойлоо эрхэтэй мэдэрээд, де Голль ингэдүүлээ. «Хэрбээ Франца тархаржа, өөрыгөө тодохон Алжирай хүн зоной байгаа хаань, Франца дэнэ хаад ушаруулда.

Алжирахи дүрмөө даралгада өөрынгөө дүүргэнэ үүргые, тэрэшэлэн «гүрэнэй нэрэ хүндые» үлүүсэ магтаха зуураа, Францин республиканска болон демократическа хүсэнүүдэй эхэ хүдэлмөөнэй боложо, үймөөшэдэй замынь хааһыне де Голль хэрэгсээнгүй гараа.

Анголын ард тэмсэжэл байһаар

ЛОНДОН, майн 9. (ТАСС). Португалиин сар үргэлжин арминн зүгһөө хэнээлтын эхэ хэмжээнүүд албадаг болобошье, Анголын востани хэһэн нютаг зоной шанга эсэргүүсэлтэ нугалжа шаданагүй.

Удэ ГОЛОЙ ЭХИНДЭ.

Удэ ГОЛОЙ ЭХИНДЭ. Н. Дамбаевый фотоотюд.

АРА ТАЛЫНЬ ХАРАКАДА

Апрелин 12... Шөнөхөн хэни: тараг гудамжиндал, үлөөнэй гэрэ тунгалаг агаараар сээжэе сэитүүлэн, Ярууна гэшнэ тийхэдэ шэглэжэ, агаарай онгосоор холзоржо ябанаб. Ой хүйсэ түймэрһөө хэргыгыхэ тушаалтай дарганартай талаантай эхээр дайралдаһоод, салгехэн Ярууна натааа золгонгоо эрьежэ, тойрожо эрхэ зоддо хүртөө гэхэлби! Үгы юрөөдө, ханагдаггүй юумэн бололой. Онгосын даамар яаралтай гаража эрээд: «Гагарин, космос!» гээд хоёр гараа үргөөд, хашхаржархибал...

СПОРТ Амжалта туйлахыетнай хүсэнөбди

Хүлээ үедэ Яруунада спортдо дуратнишуул олоһоржо эхилэнхэй. Унгерээтэ 1960 ондо республикын шамбайшуулай дунда велосипедээр үнгерэгдэхэн мурсыонда хабаадсан Луба Дипскал, Чимит Дашижамсуева гэгшэд республикын чемпионой нэрэ соллодо хүртэлсэһэн намтартай.

Бурят орондой дууша, хүгжэмшэдэй онсо илгарма Черепановтай бүлэ тухай дуулаагүй хүн үсөөхэн даа, Гарынм эздэ Марк Тихонович, Мария Федоровна Черепановтанине, Улан-Удын хүгжэмэй училищиде Нуралга Людэ, Вика басгадынь, Нуралга Шура, Владимир, долоо наһатай Тамя гэгшэдые—шалгарма эздэ дууша, хүгжэмшэдые уран найханай самодетельностиин хорьондо нэгэтэ бэшэ хараһан байхат. Ураг дээрэ: Черепановтайн бүлэнид бултаараа Бурят орноо магтанан частушануудые дуулама байна.

МАНЭЙ ЭГДЭ МОРИНОЙ МЯХАН МИНТЭ ШАХУУЛ.

Би Яруунаар удаагаар ябаха байшоод, нютаг нуга, айл аймагаар захиһаа захиһан дүрэтэр шахуу аяншалбаб. Романовкын нэгэ ангууша бурдайда абаһаар оролодо, эзэдынэ гэртэ, Танисада, сайнь уубаб.